

Projektnamn:	Campus Lycksele
Projektägare:	Lycksele kommun
RUS prioriterad område:	Prioritering 6: Västerbotten - en region rik på kompetenser
RUS delprioritering:	6.2 Likvärdigt deltagande i arbets- och samhällsliv, särskilt genom utbildning
Berörda län/Kommun:	Dorotea, Lycksele, Malå, Norsjö, Sorsele, Storuman, Vilhelmina, Åsele
Sökt belopp:	1 723 922 kr
Sökt projektkostnad:	5 752 799 kr
Projektperiod:	2025-01-01 - 2027-12-31

Sammanfattning

Tillgången till högre utbildning är skevt fördelad i landet. Lokal tillgång till högre utbildning är avgörande för tillväxt och god kompetensförsörjning. Geografiska avstånd medför lägre utbildningsnivå, svårare att hitta rätt arbetskraft och avflyttning främst av unga kvinnor - ofta för gott. Utbildning är kostnadsfri för den enskilde, men lokal tillgång till utbildning kräver insatser av de kommuner som saknar lärosäte. Hade distansutbildning räckt skulle utbildningsnivåerna vara jämnare, men ofta krävs ett studiesocialt sammanhang, tillgång till studentervice med stöd och ett brett och relevant utbildningsutbud nära studenten som alternativ till flytt, vilket inte är aktuellt för flertalet.

Campus Lycksele ska tillgängliggöra decentraliserad utbildning på högskole- och yrkeshögskolenivå lokalt och för närliggande kommuner. Anpassade lokaler, teknik och service ger förutsättningar att fullfölja studierna utan att behöva flytta. En förstudie har undersökt dessa förutsättningar.

Förslag till beslut

BIFALL:

LYCKSELE KOMMUN beviljas **1 723 922** kr, dock högst **29,97** % av godkända kostnader uppgående till 5 752 799 kr för projektet *Campus Lycksele* för projektperioden 2025-01-01 - 2027-12-31. Beslutet har fattats med stöd av förordning (2003:596) om bidrag för projektverksamhet inom den regionala tillväxtpolitiken och i förekommande fall förordning (2015:210) om statligt stöd för att regionalt främja små och medelstora företag. Medel disponeras ur anslaget 1:1.

REGION VÄSTERBOTTEN beviljar stöd av följande skäl:

Projektet följer intentionerna i RUS prioriterat område 6. Västerbotten - en region rik på kompetenser och mer specifikt delprioritering 6.2 Likvärdigt deltagande i arbets- och samhällsliv, särskilt genom utbildning.

Projektet uppfyller kraven fastställda i Region Västerbottens Agenda för hållbar finansiering och bidrar i hög grad till prioritetshöjande aspekterna Sammanhållen region samt Hållbar regional tillväxt.

Bedömda resultat och konsekvenser

Urvalskriterier och prioriteringar

I nedanstående två tabeller framgår hur projektet uppfyller Region Västerbottens krav och prioritetshöjande aspekter fastställda i Agenda för hållbar regional finansiering.

KRAV fastställda i Agenda för hållbar regional finansiering	Nej	Ja
Projektet är avgränsad från den sökandes ordinarie verksamhet i fråga om tid, ekonomi och arbetsinsats		X
Projektet har en projektlogik som visar vilka problem ska lösas, vad ska uppnås, genom vilka åtgärder projektets mål uppnås och med vilka resurser detta görs		X
Jämställdhet är integrerad i projektet		X
Mångfald inklusive integration och andra sociala aspekter är integrerad i projektet		X
Ekologisk hållbarhet är integrerad i projektet		X
Ekonomisk hållbarhet är integrerad i projektet		X

PRIORITETSHÖJANDE ASPEKTER fastställda i Agenda för hållbar finansiering	Inte alls	I låg grad	Delvis	I hög grad	I mycket hög grad
Projektet bidrar till att Västerbotten är en sammanhållen region				X	
Projektet bidrar till hållbar regional tillväxt				X	
Projektet bidrar till positiva hållbarhetseffekter genom insatser som i huvudsak syftar till att hantera regionala hållbarhetsutmaningar inom jämställdhet, mångfald inklusive integration och andra sociala dimensioner och miljö och klimat.					

Sammanfattande bedömning

- Projektet följer intentionerna i RUS prioriterat område 6. Västerbotten - en region rik på kompetenser och mer specifikt delprioritering 6.2 Likvärdigt deltagande i arbets- och samhällsliv, särskilt genom utbildning.
- Projektet avser medfinansiering till en ESF+ ansökan med totala kostnader på 5,7 mkr där sökande söker 30%, 1,7 mkr från RV. Sökande går in med stor andel (25%) egen insats. Finansieringsupplägget bedöms då att vara helt rimligt.
- Campus Lycksele ska tillgängliggöra decentraliserad utbildning på högskole- och yrkeshögskolenivå lokalt och för närliggande kommuner.
- Projektet är baserat på en förstudie som har avslutat. Akademi norr har också varit med i förstudien som visar en kartläggning av vilka ämne och område behövs att fokuseras på.
- Projektlogiken är enkelt att förstå då projektmålet är tydligt med logiska aktiviteterna.
- Projektet verkar vara förankrat med målgruppen och andra intressenter då de fick möjlighet att jobba med dessa under förstudie. Dessutom har sökande varit i kontakt med RV flera gånger och bollade idéer. Projektet har planerat att knyta kontakter med andra universitet (LTU, Umeå Universitet och Linköpings universitet) och arbetsgivare att få bredare resultat.
- Projektet beskriver att det är 7 kommuner som ska gynnas av projektet förutom Lycksele kommun då de är grannkommuner som kämpar med liknande utmaningar. Projektet bedöms då kunna bidra till Sammanhållen region i hög grad.
- Projektet vill visa goda resultat som kan hjälpa de att säkra långsiktigt kommunal finansiering eller liknande så att denna projektsatsning kan bli ordinarie verksamhet på lång sikt.
- Alla aspekter av hållbarhet beaktas i ansökan med särskilt fokus på social hållbarhet då ansökan är uppbyggd kring behoven hos invånarna och särskilt de kvinnor som saknar möjlighet att stanna kvar i dessa kommuner.
- Regionalt mervärde är i balans med sökt stöd då det finns en tydligt och uttalad behov av kompetensutvecklingsinsatser i inlandskommuner för regional utveckling.

Sammanfattande beslutsmotivering:

Förslaget är att ansökan kan beviljas.

Ersätter beslutet ett tidigare/annat beslut?

-

Resurser och finansiering

-

Bilagor

-

Beslut expedieras till

Nils Enwald

Verksamhetschef, FoP

Projekt-PM

ÄrendeID

20369429

Diarie-nr

302-2024

Sammanfattning

Tillgången till högre utbildning är skevt fördelad i landet. Lokal tillgång till högre utbildning är avgörande för tillväxt och god kompetensförsörjning. Geografiska avstånd medför lägre utbildningsnivå, svårare att hitta rätt arbetskraft och avflyttning främst av unga kvinnor - ofta för gott. Utbildning är kostnadsfri för den enskilde, men lokal tillgång till utbildning kräver insatser av de kommuner som saknar lärosäte. Hade distansutbildning räckt skulle utbildningsnivåerna vara jämnare, men ofta krävs ett studiesocialt sammanhang, tillgång till studenterservice med stöd och ett brett och relevant utbildningsutbud nära studenten som alternativ till flytt, vilket inte är aktuellt för flertalet.

Campus Lycksele ska tillgängliggöra decentraliserad utbildning på högskole- och yrkeshögskolenivå lokalt och för närliggande kommuner. Anpassade lokaler, teknik och service ger förutsättningar att fullfölja studierna utan att behöva flytta. En förstudie har undersökt dessa förutsättningar.

Vilket/vilka problem vill projektet lösa?

Tillgången till eftergymnasial utbildning är skevt fördelad i landet. Ett trettiotal orter har lärosäten och karaktäriseras av tillväxt, medan det geografiska (och mentala) avståndet till eftergymnasial utbildning är stort här i Norrlands inland. Utbildningsnivån är låg och avfolkningen av främst unga kvinnor stor. Kompetensförsörjningsproblemen är stora både i offentlig och privat sektor. Utbildningsnivån ökar i landet, även här, men i lägre takt och med växande glapp mot övriga riket. Våra begåvade invånare, de som vill utvecklas, omskolas eller göra karriär flyttar för att utbilda sig, ofta för gott. Vi betalar och andra skördar frukterna. Kvar blir en åldrande, lågutbildad och mansdominerad befolkning och högre välfärdskostnader än vad tillväxtorterna har. Områdets arbetsmarknad är starkt präglad av könsmonster och mansdominerade branscher har avsevärt lägre utbildningskrav. De få högskoleutbildningar som erbjudits har ofta varit riktade till kvinnodominerade branscher vilket förstärker skillnaderna i utbildningsnivå mellan kvinnor och män. Bristande tillgång till högre utbildning är huvudproblemet som behöver åtgärdas. Idag saknas uppdrag att tillgängliggöra högre utbildning utanför högskoleorterna. Ingen aktör har ansvar för ett helhetsgrepp kring lokaler, utrustning, personal och service för att kunna erbjuda ett lokalt brett utbildningsutbud.

Decentraliserad utbildning via landets olika lärcentra förekommer idag i mycket liten omfattning. På några platser i landet har man lokalt tagit ansvar för att erbjuda invånarna högre utbildning, ofta med goda resultat. Men ett lokalt campus innebär kostnader som högskoleorterna slipper då staten bekostar högskolorna. Övriga kommuner tvingas betala själva för att tillgängliggöra högre utbildning. Vi vill lösa problemet med bristande tillgång till eftergymnasial utbildning i Lycksele och närliggande kommuner genom att skapa ett campus med ett brett, relevant utbildningsutbud i en attraktiv studiesocial miljö som blir ett bra alternativ till att flytta för att studera, i samverkan med andra utbildningsanordnare och redan påbörjade initiativ som drar i samma riktning. Vi avser dra nytta av de nätverk och kontakter vi har, som Region 10, Akademi Norr och med andra decentraliserade lokala studiemiljöer.

Förväntat resultat av projektet på kort och lång sikt

Målet på kort sikt är att etablera Campus Lycksele där en bredd av decentraliserad eftergymnasial utbildning bedrivs i särskilt anpassade lokaler och ett studiesocialt sammanhang och studentservice erbjuds. Detta ska leda till att fler invånare i Lycksele och samverkande/omgivande kommuner påbörjar (och senare - utanför projekttiden - fullföljer) högre studier.

För den primära målgruppen innebär det lokal tillgång till ett bredare utbud av eftergymnasial utbildning som tillfredsställer behoven i både kvinno- och mansdominerade branscher och ger goda förutsättningar att få arbete efter fullföljda studier.

Det förväntas leda till att en minskad andel av studenterna väljer att flytta för att studera eftersom fler som påbörjar eftergymnasiala studier väljer att bo kvar.

Andelen högutbildade (minst 3 års eftergymnasial utbildning) år 2022 är 19,9% i Lycksele, mer än tio procentenheter lägre än genomsnittet i riket (30,3%). Andelen högutbildade män är ännu lägre: 12,5%, jämfört med 27,9% för kvinnor. Men skillnaden mellan kvinnor och män i övergång till högre studier är i verkligheten ännu större, eftersom statistiken visar att många (främst unga kvinnor) som flyttar för att studera etablerar sig på annan ort och därför inte syns i dessa siffror. Med dem inräknade är glappet än större.

Förväntade demografiska effekter av projektet är att större andel äldre (över 30 år) och större andel män förväntas gå vidare till högre utbildning. Idag är det avsevärt fler unga och avsevärt fler kvinnor som väljer att studera efter gymnasiet. De idag missgynnade grupperna bör särskilt påverkas positivt.

Några ytterligare kortsiktiga effekter förväntas bli att arbetsgivare inom offentlig och privat sektor, inklusive samiskt näringsliv, kommer få forum och möjlighet att efterfråga hela utbildningar samt korta kurser och uppdragsutbildningar riktad till egen personal. Campusinitierade branschråd kommer ge bättre förutsättningar inför praktik för studenter och arbetsgivare.

Regional/lokal samverkan kring lokal högre utbildning förväntas driva kompetensförsörjningsfrågorna framåt. I projektet har avsiktsförklaringar inhämtats från och styrgruppsplatser vikts åt kringliggande kommuner. Representation i styrgruppen kommer även erbjudas lärosäten, Region Västerbotten och representant för näringslivet.

Forskning visar att högre utbildning har stark korrelation till god folkhälsa och ekonomi, lägre välfärdskostnader och större andel kunskapsintensiva företag. Högskoleorter har tillväxt och god kompetensförsörjning, vilket få andra orter har. Genom att tillgängliggöra högre utbildning lokalt förväntas Södra Lappland successivt öka andelen högutbildade invånare mot rikssnittet. Detta bidrar till ovan nämnda effekter och leder till en ökad rörlighet på arbetsmarknaden, då inlåsnings effekter som beror på bristande tillgång till utbildning avtar och fler ortsetablerade, inte minst män som idag har lägst utbildningsnivåer, väljer att utbilda sig senare i livet.

Utopiskt, om allt lyckas optimalt, kommer Södra Lappland bli en inflyttningsregion, eftersom attraktiviteten är högre och kostnaderna lägre än i storstadsregionerna. Här finns goda möjligheter att leva och bo i en bra miljö med bra utbildningsmöjligheter redan från förskolan med hög andel behörig personal ända till universitetsnivå. Kompetenskluster och forskning etableras och spännande karriärmöjligheter finns. Skatteintäkterna är höga liksom folkhälsoindex. Kommunerna kan investera i äldreomsorg som gör platsen attraktiv

för alla åldrar. Universiteten når målen om breddad rekrytering och befolkningen har lika tillgång till utbildning, oavsett bostadsort.

Målgrupp

Den primära målgruppen är kvinnor och män i Södra Lappland som vill studera på eftergymnasial nivå utan att behöva flytta till en annan ort. Det handlar om invånare som redan etablerat sig på orten, kanske med familj, bostad och arbete, och därför annars avstår högre utbildning om ett lokalt alternativ saknas. Detta gäller i särskilt hög grad män. Även unga, främst kvinnor, som nyligen klarat gymnasiestudierna är en målgrupp som vi bedömer kommer bli större över tid, när fler förebilder börjar finnas.

Sekundär målgrupp är arbetsgivare inom offentlig och privat sektor i samma geografiska område. Deras behov är avgörande för det utbud som ska erbjudas av program, uppdragsutbildningar och korta kurser som behöver erbjudas såväl till kvinno- som mansdominerade branscher. Projektidén föddes i samband med de behovskartläggningar som Näringslivskontoret och Akademi Norr arbetade med nyligen. Kompetensförsörjningsfrågan är viktig att börja arbeta med i projektet.

En tredje målgrupp är det samiska näringslivet. Södra Lappland och Lycksele är samiskt förvaltningsområde och platsen är viktig för flera samebyar. Under förstudien har dialog inletts med kommunens samiska samordnare och en enkät har skickats till företrädare för samebyar och företagare för att fånga in deras behov och önskemål.

Projektets hållbarhetsaspekter

Projektlogiken grundar sig på en LFA-analys som förstudiens styrgrupp genomförde under ledning av extern part (European Minds). Olika hållbarhetsaspekter har funnits med från planeringsfasen och bearbetades ytterligare i en separat workshop, där målgruppen bjöds in att delta. Dokumentation från dessa tillfällen finns redovisade i förstudierapporten och bifogat projektlogikdokument.

Projektet bidrar väl till den regionala utvecklingsstrategins övergripande mål. En levande plats där människor vill stanna, med goda förutsättningar för att växa, arbeta och bli gammal förutsätter lokal tillgång till ett brett utbud av eftergymnasial utbildning vilket förstudien klart visar. Genom att skapa en decentraliserad studiesocial miljö bidrar det till en cirkulär plats, både genom att dra fördel av digitaliseringen och genom att utbildningsnivån generellt ökar, vilket kommer inverka positivt på möjligheterna att driva den gröna omställningen i regional kontext.

Projektet kommer att bidra till ett hållbart Västerbotten genom att rätta till problemet med bristande tillgång till eftergymnasial utbildning i inlandet, som orsakar problem att kunna påverka den egna tillvaron, högre ohälsotal på samhällsnivå, sämre ekonomi för individ och samhälle, stor ojämlikhet och avfolkning av främst unga kvinnor. Stora delar av regionen utarmas idag, men trenden går att vända. Campus Lycksele är en viktig satsning i rätt riktning. Med lokal tillgång till utbildning på alla nivåer kan en sammanhållen region bli verklighet, där de stora skillnaderna i utbildningsnivå, ekonomisk utveckling, kompetensförsörjningsförmåga, flyttal och jämställdhet kan minska istället för att fortsätta öka, som idag. Det är en förutsättning för att skillnader mellan grupper utjämnas för och att en jämställd och inkluderande utveckling ska vara möjlig, och är helt avgörande för att länet ska kunna vara en föregångare i omställningen till ett cirkulärt samhälle med beredskap för klimat- och miljöförändringar.

På jämställdhetsområdet bidrar en jämn fördelning mellan män och kvinnor hos personalen till att visa ansats, liksom valet av personer av olika kön och bakgrund på bilder i extern

kommunikation. Praktiskt kommer det till uttryck bland annat genom en strävan att erbjuda utbildning inom både mans- och kvinnodominerade branscher, och genom särskilda insatser för att attrahera män till högre utbildning, då de är kraftigt underrepresenterade som grupp. Jämlikhet handlar även om att skapa möjligheter för olika ålderskategorier och livssituationer, vilket är precis vad Campus Lycksele gör för äldre och redan etablerade invånare.

Målgruppsenkäter visar att NPF-problematik är vanlig (ca 10% av de som svarade uppgav att de hade behov av anpassning) och att ett mindre campus för flera är en förutsättning för vidare studier. Lokalerna har också tillgänglighetsanpassats och projektgruppen har fått stöd av extern kompetens för att täcka in fler hållbarhetsaspekter under förstudietiden.

Under genomförandet kommer projektaktiviteterna, med olika former av mätbara jämställdhets- och andra hållbarhetsaspekter, regelbundet följas upp. Kommunens verksamhetssystem Stratsys kommer användas för dokumentation och uppföljning. Även under genomförandefasen kommer särskild kompetens anlitas, sannolikt både kommunens befintliga samt externa resurser.

Kostnadsbudget

Kostnadslag	Totalt
Personal	4 822 799
Externa tjänster	750 000
Resor och logi	30 000
Investeringar, materiel och lokaler	150 000
Summa kostnader	5 752 799
Projektintäkter	
Summa faktiska kostnader	5 752 799
Bidrag annat än pengar	
Summa bidrag i annat än pengar	0
Summa totala kostnader	5 752 799

Finansieringsbudget

Finansiär	Totalt
Total offentligt bidrag annat än pengar	0
Lycksele kommun	1 436 602
Svenska ESF-rådet	2 592 275
Total offentlig kontantfinansiering	4 028 877
Total offentlig finansiering	4 028 877
Total privat bidrag annat än pengar	0
Total privat kontantfinansiering	0
Total privat finansiering	0

Finansiering	Totalt
Region Västerbotten	1 723 922